

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ın Adıyla.

Şeyh'ul İslam İbnu Teymiyye Rahimehullâh şöyle dedi:

“Allâhu Teâlâ, Bakara Suresi'ne ilk dört ayette müminlerin vasıflarını, daha sonra iki ayette kâfirlerin vasıflarını ve nihayet on üç ayette de münafıkların vasıflarını anlatarak başlamıştır. İman, küfür ve nifaktan her birisinin asılları ve şubeleri olduğuna Kitâb ve Sünnet delalet ettiği gibi, kendisinden nakledilen iman, asılları ve şubeleri hakkında hadiste de Müminlerin Emiri Ali bin Ebî Tâlib Radiyallâhu Anh bunu bu şekilde açıklamıştır.”

Nifak ve Münafıkların Sıfatları

Müellif:

Şeyh'ul İslam İbnu Teymiyye Rahimehullâh
(728 H)

Darultawhid

Tevhide Davet

 www.darultawhid.com

 info@darultawhid.com

 english@darultawhid.com

 t.me/darultawhid

 t.me/darultawhid_english

Nifak ve Münafıkların Sıfatları¹

Şeyh'ul İslam İbnu Teymiyye (728 H)

Rahimehullâhu Teâlâ

Büyük Nifak ve Küçük Nifak

Allâhu Teâlâ, Muhammed Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'i gönderip onu hicret ve zaferle izzetlendirdiğinden beri insanlar üç kısma ayrılmıştır:

1. Müminler Kısmı: Muhammed Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'e zahiren ve batinen (gerek dış görüntü olarak gerekse de iç âlemlerinde) iman etmiş olanlardır.

2. Kâfirler Kısmı: Muhammed Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'i inkâr ettiklerini açıkça ortaya koyanlardır.

3. Münâfıklar Kısmı: Zahirde Muhammed Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'e iman etmiş (gözükmekle beraber), batinen (iç âlemlerinde) iman etmemiş olanlardır.

Bundan dolayıdır ki Allâhu Teâlâ, Bakara Suresi'ne ilk dört ayette müminlerin vasıflarını², daha sonra iki ayette kâfirlerin vasıflarını³ ve nihayet

---

¹ Mecmû'ul Fetâvâ, 28/424-467'de yer alan uzunca bir risalenin nifak ve münafıkların sıfatları ile alakalı bölümlerinin tercümesidir. Ayrıca İbnu Abdilhâdî, el-Ukûd'ud Durriyye, Dâru Âlem'il Fevâ'id, 173-226'de risaleye yer vermiştir.

² Allâhu Teâlâ müminlerin sıfatları hususunda şöyle buyurmaktadır:

"Bu, kendisinde şüphe olmayan, muttakiler için yol gösterici olan bir kitaptır. Onlar, gaybe inanırlar, namazı dosdoğru kılarlar ve kendilerine rızık olarak verdiklerimizden infak ederler. Ve onlar, sana indirilene, senden önce indirilenlere iman ederler ve ahirete de kesin bir bilgiyle inanırlar. İşte bunlar, Rablerinden olan bir hidayet üzeredirler ve kurtuluşa erenler bunlardır." (el-Bakara 2/2-5).

³ Allâhu Teâlâ kâfirlerin sıfatları hususunda şöyle buyurmaktadır:

on üç ayette de münafıkların vasıflarını⁴ anlatarak başlamıştır. İman, küfür ve

---

“Şüphesiz, inkâr edenleri uyarasan da, uyarımasan da, onlar için fark etmez; inanmazlar. Allâh, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azap onlardır.” (el-Bakara 2/6-7).

⁴ Allâhu Teâlâ münafıkların sıfatları hususunda ise şöyle buyurmaktadır:

“İnsanlardan öyleleri vardır ki: Biz Allâh'a ve ahiret gününe iman ettik, derler; oysa inanmış değillerdir. (Sözde) Allâh'ı ve iman edenleri aldatırlar. Oysa onlar, yalnızca kendilerini aldatıyorlar ve şuurunda değiller. Kalplerinde hastalık vardır. Allâh da hastalıklarını arttırmıştır. Yalan söylemekte olduklarından dolayı, onlar için acı bir azap vardır. Kendilerine şöyle denildiğinde: Yeryüzünde fesat çıkarmayın! Derler ki: Biz sadece ıslah edicileriz. Bilin ki; gerçekten, asıl fesatçılar bunlardır, ama şuurunda değildirlere. Ve (yine) kendilerine şöyle denildiğinde: İnsanların iman ettiği gibi siz de iman edin! Derler ki: Düşük akıllıların iman ettiği gibi mi iman edelim? Bilin ki, gerçekten asıl düşük-akıllılar kendileridir; ama bilmezler. İman edenlerle karşılaştıkları zaman derler ki: İman ettik. Şeytanlarıyla baş başa kaldıklarında ise, derler ki: Şüphesiz, sizinle beraberiz. Biz (onlarla) yalnızca alay ediyoruz. (Asıl) Allâh onlarla alay eder ve taşkınlıkları içinde şaşkınca dolaşmalarına (belli bir) süre tanır. İşte bunlar, hidayete karşılık sapıklığı satın almışlardır; fakat bu alışverişleri bir yarar sağlamamış; hidayeti de bulmamışlardır. Bunların örneği, ateş yakan adamın örneğine benzer (ki onun ateşi) çevresini aydınlattığı zaman, Allâh onların aydınlığını giderir ve göremez bir şekilde karanlıklar içinde bırakıverir. Sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler. Bundan dolayı dönmezler. Ya da (bunlar) karanlıklar, gök gürültüsü ve şimşek(ler)le yüklü, gökten şiddetli bir yağmur fırtınasına tutulmuş gibidirler ki, yıldırımların saldıdığı dehşetle; ölüm korkusundan parmaklarıyla kulaklarını tıkırlar. Oysa Allâh kâfirleri çepeçevre kuşatıcıdır. Çakan şimşek neredeyse gözlerini kapıverecek; önlerini her aydınlattığında (biraz) yürürler, üzerlerine karanlık basıverince de

nifaktan her birisinin asılları ve şubeleri olduğuna Kitâb ve Sünnet delalet ettiği gibi, kendisinden nakledilen iman, asılları ve şubeleri hakkında hadiste de Müminlerin Emiri Alî bin Ebî Tâlib Radiyallâhu Anh bunu bu şekilde açıklamıştır.

Nifâkın bir kısmı **Büyük Nifâk/en-Nifâk’ul Ekber**’dir ki bunun sahibi ateşin en alt tabakasında bulunacaktır.⁵ Abdullâh bin Ubeyy ve diğerlerinin nifakı gibi. Rasûl’ü tekzip ettiğini (yalanladığını) ortaya koymak veya Rasûl’ün getirdiklerinin bir kısmını inkâr etmek ya da Rasûl’e buğzetmek yahut da Rasûl’e tabi olmanın gerektiğine dair itikadın bulunmayışı, Rasûl’ün getirdiği dinin başarısızlığına sevinmek, Rasûl’ün dininin galibiyetine üzölmek ve benzeri gibi ancak Allâhu Teâlâ ve Rasûlü Sallallâhu Aleyhi ve Sellem’e düşman olan kişilerin sahip olacağı hasletlerdir.

Bu hasletler Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem zamanında mevcuttu. Daha sonraki dönemlerde bitmedi, aksine Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem’in zamanından sonra daha da artmıştır. Çünkü Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem zamanında imanın gerekleri daha kuvvetliydi. İmanın gerekleri kuvvetli olmasına rağmen (o dönemde) nifak mevcutsa imanın daha zayıf olduğu sonraki dönemlerde nifakın var olması ise daha evladır.

Nitekim Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem münafıkların bazısını biliyordu, bazısını ise bilmiyordu. Nitekim Allâh’ın şu buyruğu bunu açıklığa kavuşturmaktadır:

“Çevrenizdeki bedevîlerden birtakım münafıklar vardır. Medine halkından da münafıklıkta direnenler var ki sen onları bilmezsin. Biz onları biliriz.”⁶

kalakalırlar. Allâh dileseydi, işitmelerini de görmelerini de gideriverirdi. Şüphesiz Allâh, her şeye güç yetirendir.” (el-Bakara 2/8-20)

⁵ Zira Allâhu Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

“Doğrusu münafıklar, cehennem ateşinin en aşağı tabakasında dırlar...” (en-Nisâ 4/145).

⁶ Et-Tevbe 9/101.

Ondan sonraki halifeleri ve varisleri de aynı şekildeydi: Bazı münafıkları biliyorlardı, bazısını ise bilmiyorlardı. Kendilerini İslam'a nispet eden toplumların çoğunda havastan ve avamdan oluşan birçok münafık bulunmaktadır. Bunlara "ez-Zenâdika" denilir. Âlimler bunların tövbesinin zahirde kabul edilmesi hususunda ihtilafa düşmüştür. Bunun sebebiyse tövbe etmelerinin bilinmemesidir; zira onlar her zaman İslam'ı izhar etmektedirler.

Bu tiplere müneccimlerden ve benzerlerinden olan felsefecilerde sıkça rastlanılmaktadır. Daha sonra doktorlarda rastlanılmaktadır, kâtiplerde ise daha az rastlanılmaktadır. Yine tasavvuf ehli ve fakihler arasında bulunmaktadır ve savaşılar ve emirler arasında da bulunmaktadır. Yine avam arasında da bulunmaktadır. Ama bidat ehlinin mezhepleri arasında çokça bulunmaktadır, özellikle de Rafizilerde. Zira onların arasında diğer mezhep ehillerinin arasında bulunmayacak kadar çok zındıklar ve münafıklar bulunmaktadır. İşte bu sebeple Harimiyye, Bâtıniyye, Karâmita, İsmâ'iliyye, Nusayriyye ve benzeri münafık zındıklar, kendilerini Rafizilere nispet etmektedirler.

Bu zamanlarda bu münafıkların birçoğu hiç kuşkusuz bu Tatarların devletine meyletmektedir. Bunun sebebiyse Tatarların İslam şeriatını zorunlu kılmamalarıdır. Aksine Tatarlar onları üzerinde buldukları şey üzere bırakmaktalar. Bazıları ise Tatarlardan sadece onların dünyevi işlerini kötü yürütmeleri, malları istila etmeleri, kanları akıtmaları ve esir almaları sebebiyle kaçmaktadırlar; din sebebiyle kaçmamaktadırlar.

İşte bu anlatılanlar büyük nifakla alakalıdır.

Küçük Nifâk/en-Nifâk'ul Asgar'a gelince bu, amellerdeki nifak ve benzerleridir. Konuşunca yalan söylemek, söz verince sözünde durmamak, emanet verildiği zaman emanete hıyanet etmek veya husumet ettiği zaman haktan ayrılmak gibi. Sahîhayn'da rivayet edildiğine göre Nebî Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in şöyle dedi:

*"Münafiğın alameti üçtür; Konuşunca yalan söyler, söz verince sözünde durmaz, kendisine bir şey emanet edilince ihanet eder."*⁷

---

⁷ Müslim, Hadis no: 59.

Sahih bir rivayetteyse şöyle geçmektedir:

“Namaz kılsa da oruç tutsa da Müslüman olduğunu iddia etse de böyledir.”⁸

Sahîhayn’da Abdullâh bin Amr Radiyallâhu Anh’dan rivayetle Nebî Sallallâhu Aleyhi ve Sellem şöyle dedi:

“Dört şey kimde bulunursa o kişi halis münafık olur. Kimde bu özelliklerden biri bulunursa bunu terk edinceye kadar kendisinde nifak özelliklerinden biri bulunmuş olur: Konuşunca yalan söyler, söz verince sözünde durmaz, ahdedince ahdini bozar, husumet ettiği zaman haktan ayrılır.”⁹

---

⁸ Müslim, Hadis no: 59.

⁹ Buhârî, Hadis no: 34; Muslim, Hadis no: 58.

Münafıkların Sıfatları

Cihaddan yüz çevirmek de yine bu babdandır. Çünkü bu amel münafıkların hasletlerindedir. Nebî Sallallâhu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurdu:

“Savaşmadan ve içinden savaşı geçirmeden (Allâh yolunda savaşma arzusu duymadan) ölen kimse, nifâktan bir şube üzere ölür.”¹⁰ Müslim rivayet etmiştir.

Allâhu Teâlâ, **“Fâdıha/Kusurları ortaya çıkaran sure”** diye isimlendirilen Berâ'e (Tevbe) Suresi'ni indirmiştir. Zira bu sure münafıkları ayıplayıp bütün suçlarını ortaya çıkarmıştır. İbnu Abbâs Radiyallâhu Anh'dan rivayetle Sahîhayn'da tahriç edildiğine göre şöyle dedi:

“O (Tevbe Suresi), el-Fâdıha'dır (iç yüzleri açıktayp rezil edendir). Öyle ki onlar, (rezil etmedik) kimse bırakmayacağını zannedinceye kadar: “Onlardan, onlardan...” diye buyruklar inip durdu.”¹¹

Mikdâd İbn'ul Esved Radiyallâhu Anh'dan rivayete göre şöyle demiştir:

“Bu sure ‘Behûs (Araştırın)’ Suresi'dir. Zira bu sure münafıkların sırlarını araştırıp ortaya çıkarmaktadır.”

Katâde Rahimehullâh'dan rivayete göre şöyle demiştir:

“Bu sure ‘Musîra (döküp saçan)’dır. Zira münafıkların bütün rezilliklerini döküp saçmaktadır.”

İbnu Abbâs Radiyallâhu Anh'dan rivayete göre şöyle demiştir:

“Bu sure ‘Mub'asira (deşip dışa atan)'dır.”

---

¹⁰ Yakın lafızlarla, Muslim, Hadis no: 1910.

¹¹ Yakın lafızlarla Buhârî, Hadis no: 4882; Müslim, Hadis no: 3031.

Ba'sere (deşip dışa atma) ve İsâre (döküp saçma) manaen yakındır.

İbnu Ömer Radiyallâhu Anh'dan rivayete göre şöyle demiştir:

*"Bu sure 'Mukaşkişe'dir. Zira o, nifak hastalığından arındırır."*¹²

Hastalıktan arındığında "tekaşkaşe" denilir.

El-Asma'î şöyle dedi:

*"İki İhlâs suresine (Kâfirân ve İhlas surelerine) 'el-Mukaşkişatan' denilirdi. Zira ikisi de nifaktan arındırırdı."*¹³

Bu sure, Nebî Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in katıldığı son savaşta, Tebûk Gazvesinde, hicretin dokuzuncu yılında nazil olmuştur. İslam izzetlenmişti ve üstün kılınmıştı. Allâh münafıkların durumlarını ise bu savaşta ortaya çıkarmıştır. Bu surede onları korkaklık ve cihadı terk etmekle vasıflandırmıştır. Yine onları Allâh yolunda infakta cimrilikle ve mal hususunda pinti olmakla vasıflandırmıştır. Bu ikisi çok büyük hastalıklardır: Korkaklık ve cimrilik. Nebî Sallallâhu Aleyhi ve Sellem şöyle dedi:

*"Kişideki en şerli (iki vasıf) kendisinde endişe verici bir pintilik ve sınırsız bir korkaklıktır."*¹⁴

Bu, sahih bir hadistir.

Bu sebeple bu iki hastalık, ateşe girmeyi gerektiren büyük günahlar kapsamından olabilir. Nitekim Allâhu Teâlâ'nın şu buyruğu buna delalet etmektedir:

---

¹² El-Hâzin, Lubâb'ut Te'vîl, 2/332; es-Sem'ânî, Tefsîr, 2/284; İbn'ul Cevzî, Zâd'ul Mesîr, 2/230; Suyûtî, ed-Durr'ul Mensûr, 4/121; eş-Şevkânî, Feth'ul Kadîr, 2/379; İbn'ul Feras, Ahkâm'ul Kur'ân, 3/113.

¹³ El-Kurtubî, Tefsîr, 20/225; İbnu Âdil, el-Lubâb fi Ulûm'il Kur'ân, 20/528.

¹⁴ Ebû Dâvûd, Hadis no: 2511.

“Allâh'ın kendilerine fazlından verdiği şeylerde cimrilik edenler, bunu kendileri için hayırlı sanmasınlar, aksine bu onlar için şerdir. Cimrilik ettikleri şey kıyamet gününde boyunlarına dolacaktır.”¹⁵

Allâhu Teâlâ yine şöyle buyurmaktadır:

“Kim o gün, savaşmak için bir yana çekilmek ya da diğer bir gruba katılmak gibi durumlar hâricinde kâfirlere arkasını dönerse (kaçarsa) Allâh'ın gazabına uğrar. Onun varacağı yer de cehennemdir. Ne kötü varılacak yerdir orası!”¹⁶

Allâhu Teâlâ'nın onları korkak ve dehşete düşmüş olarak vasfetmesine gelince; Allâhu Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

“Gerçekten sizden olduklarına dair Allâh'a yemin ederler. Oysa onlar sizden değillerdir. Aksine onlar ödleri kopan (korkak) bir topluluktur. Eğer onlar bir sığınak veya (gizlenecek) mağaralar yahut girilecek bir yer (delik) bulsalar, oraya kaçarlardı hem de koşarak.”¹⁷

Böylece Allâh Subhânehu, onlar mümin olduklarına yemin etseler bile onların müminlerden olmadıklarını haber vermektedir. Ama onların düşman sebebiyle dehşete düşmüş olduklarını haber vermektedir.

Bundan dolayı **“Eğer onlar bir sığınak bulsalar...”¹⁸** Yani, cihadı terk eden kimselerin kaçtığı kale ve sığınak yerlere sınırlardı;

---

¹⁵ Âl-i İmrân 3/180.

¹⁶ El-Enfâl 8/16.

¹⁷ Et-Tevbe 9/56-57.

¹⁸ Et-Tevbe 9/57.

“...veya (gizlenecek) mağaralar...”¹⁹ Mağârât, mağara kelimesinin cemi sigasıdır. Mağaraların bu isimle isimlendirilmesinin sebebi mağaranın içerisine giren kişinin içerisine girdiğinden, yani suyun çekildiği gibi saklanmasından dolayıdır;

“...yahut girilecek bir yer (delik)...”²⁰ Yani bu, ya girişinin darlığından dolayı ya da başka bir sebepten dolayı içine girmenin insanı uğraştıracağı yerdir. İçerisine girecekleri bir yer manasındadır. Velev ki içerisine girmek, meşakkat ve sıkıntı çekerek olsa da;

“...kaçarlardı...”²¹ Yani, cihattan (oraya kaçarlardı);

“...oraya hem de koşarak.”²² Yani, kendilerini hiçbir şeyin geri çeviremeyeceği bir koşmayla koşarlardı. Tıpkı yük yüklendiği zaman dizginin onu geri çeviremediği koşan at gibi.

İşte bu, bizim bu hadisemizde ve bundan önceki hadiselerde ve sonralarında pek çok kimsenin durumuna mutabık bir vasıftır.

Allâhu Teâlâ yine Muhammed Sallallâhu Aleyhi ve Sellem Suresinde şöyle buyurmaktadır:

“Fakat hükmü apaçık bir sure indirilip de onda savaştan söz edilince; kalplerinde hastalık olanların, ölüm baygınlığına girmiş kimsenin bakışı gibi sana baktıklarını görürsün. Onların vay hâline.”²³

Yani onlar uzak olsun!

---

¹⁹ Et-Tevbe 9/57.

²⁰ Et-Tevbe 9/57.

²¹ Et-Tevbe 9/57.

²² Et-Tevbe 9/57.

²³ Muhammed 47/20.

“İtaat ve güzel bir söz onlar için daha hayırlıdır. İş ciddileşince Allâh’a verdikleri söze bağlı kalsalardı, elbette kendileri için daha iyi olurdu.”²⁴

Allâhu Teâlâ yine şöyle buyurmaktadır:

“Müminler ancak o kimselerdir ki; onlar, Allâh’a ve Rasûlü’ne iman edip hiç şüphe etmeyen ve Allâh yolunda mallarıyla, canlarıyla cihad edenlerdir. İşte sadıklar (doğrular) onlardır.”²⁵

Allâhu Teâlâ müminleri, iman eden ve cihat eden kimselerle sınırlandırmıştır. Ve Allâhu Teâlâ yine şöyle buyurmaktadır:

“Allâh’a ve Ahiret Günü’ne iman edenler, Allâh yolunda malları ve canlarıyla cihad etme hususunda senden izin istemezler. Senden izin isteyenler ancak Allâh’a ve Ahiret Günü’ne inanmayan ve kalpleri şüpheye düşmüş, şüpheleri içinde bocalayan kimselerdir.”²⁶

İşte bu, mümin bir kimsenin cihadı terk etmek için Rasûl Sallallâhu Aleyhi ve Sellem’den izin istemeyeceğine dair Allâh’tan bir haberdir. Bu hususta Rasûl Sallallâhu Aleyhi ve Sellem’den izin isteyenler ise ancak Allâh’a iman etmeyen kimselerdir. Bu böyleyse hiç izin istemeden cihadı terk edenin durumu nasıldır?

Kur’ân üzerinde tedebbür eden bir kimse, bu buyrukların benzerlerinin bu anlam üzerinde birbirlerini teyit ettiklerini görecektir.

Allâhu Teâlâ onları cimrilikle vasfederek şöyle buyurmaktadır:

---

²⁴ Muhammed 47/21.

²⁵ El-Hucurât 49/15.

²⁶ Et-Tevbe 9/44-45.

“Verdiklerinin kabul olunmasına engel olan şey; Allâh ve Rasûlü’nü inkâr etmeleri, namaza üşenerek kalkmaları ve (mallarından) ancak istemeye istemeye infak etmeleridir.”²⁷

Bu, istemeye istemeye infak eden kimsenin durumudur. İnfak etmeyi baştan terk eden (hiç infak etmeyen) kimsenin durumu nasıl olur?

Allâhu Teâlâ yine şöyle buyurmuştur:

“İçlerinden sadakalar konusunda sana dil uzatanlar da var. Kendilerine ondan bir pay verilirse, hoşnut olurlar; eğer kendilerine ondan bir pay verilmezse, hemen kızarlar.”²⁸

Allâhu Teâlâ yine şöyle buyurmuştur:

“İçlerinden, ‘Eğer Allâh bize lütuf ve kereminden verirse, mutlaka bol bol sadaka veririz ve mutlaka salihlerden oluruz’ diye Allâh’a söz verenler de vardır. Fakat Allâh, lütuf ve kereminden onlara verince, onda cimrilik ettiler ve yüz çevirerek dönüp gittiler.”²⁹

İbnu Teymiyye Rahimehullâh devamla şöyle demektedir:

Nitekim Allâhu Teâlâ şöyle buyurmuştur:

“...ganimete karşı aşırı düşkünlük göstererek sizi keskin dillerle (incitirler)...”³⁰

Burada geçen keskin dillerle incitmek, farklı şekillerle olur:

---

²⁷ Et-Tevbe 9/54.

²⁸ Et-Tevbe 9/58.

²⁹ Et-Tevbe 9/75-76.

³⁰ El-Ahzâb 33/19.

Münafıklar, müminlere bazen şöyle derlerdi:

“İşte bu sizin uğursuzluğunuz yüzünden başımıza gelmiştir. Sizler hiç kuşkusuz insanları bu dine davet ettiniz. Bu din için savaşıp onlara muhalefet ettiniz.”

Bu münafıkların, sahabeden oluşan müminler için söyledikleri şeydi.

Bazen de şöyle söylemektedirler:

“Sizler, bize şurada durmayı işaret ettiniz ve bu vakte kadar düşman saldırısından korkulan korumasız yere doğru sebat ettiniz, ancak biz bundan önce sefere çıkmış olsaydık bize bu isabet etmezdi.”

Bazen de şöyle demektedirler:

“Sizler azlığınız ve zayıflığınıza rağmen düşmanlarınızı dağıtmak istiyorsunuz. Sizi dininiz aldattı.”

Nitekim Allâhu Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

“Hani münafıklar ve kalplerinde hastalık bulunan kimseler, ‘Bunları dinleri aldatmış’ diyorlardı. Hâlbuki kim Allâh’a tevekkül ederse, hiç şüphesiz Allâh mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.”³¹

Bazen de şöyle derler:

“Sizler akılsız mecnunlarsınız, kendinizi ve beraberinizdeki insanları da helak etmek istiyorsunuz.”

Bazen de buna benzer çeşitli çok kötü (aşağılayıcı, incitici) kelimeler söylerlerdi.

İbnu Teymiyye Rahimehullâh devamla şöyle demektedir:

Daha sonra Allâhu Teâlâ şöyle buyurmuştur:

---

³¹ El-Enfâl 8/49.

“Bunlar, düşman birliklerinin gitmediklerini sanıyorlar. Eğer, birlikler yeniden gelse bedevîlerin arasına kaçıp sizinle ilgili haberleri onlardan sormak isterler. Zaten sizin içinizde olsalar bile ancak çok az savaşlırdı.”³²

Allâh Tebâreke ve Teâlâ onları şu üç vasıfla vasıflandırmıştır.

Birinci Vasıf: Onlar, -aşırı korkuları sebebiyle- birliklerin beldeden gitmediklerini zannediyorlardı. Bu durum kalbinde hastalık bulunan korkak kimsenin hâlidir. Çünkü böyle kimselerin kalbi, korkutucu haberi tasdik etmeye, güven haberini ise tekzip etmeye meyyledir.

İkinci Vasıf: Birlikler geldiği zaman, sizin aranızda bulunmamayı, bilakis çölde bedevîlerin arasında bulunup “Medine’den ne haber var, insanların başına gelen nedir?” diye sizin haberlerinizi sormayı temenni ederler.

Ve Üçüncü Vasıf: Birlikler geldiği zaman, onlar da sizin aranızda bulunacak olurlarsa çok az savaşlırlar.

Bu üç vasıf, kendilerinin de onlardan gelen haberlerden de bilindiği gibi bu gazvedeki insanların çoğuna uymaktadır.

---

³² El-Ahzâb 33/20.